

มุมมองต่อตนเองและประสบการณ์การมีรอยสักในกลุ่มคนไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

ศุภานัน ยี่มเจริญ¹สุวัจนีย์ เจริญยิ่ง²จุฑาทิพย์ วิวัฒนาพันธุ์วงศ์^{3*}

(วันที่รับ: 9 ก.ย. 2566; วันที่แก้ไขเสร็จ: 12 พ.ค. 2567; วันที่ตอบรับ: 14 พ.ค. 2567)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจคุณค่าและความหมายของการมีรอยสักต่อการรับรู้ตัวตนของบุคคล ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น งานวิจัยนี้ศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบตีความ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 7 คน (เป็นเพศหญิงจำนวน 4 คน) ที่มีอายุระหว่าง 21-29 ปี และมีรอยสักถาวรบนร่างกายมากกว่า 1 แห่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการมีรอยสักส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามในหลากหลายแง่มุม ทั้งความมั่นใจในรูปลักษณ์ภายนอกที่เพิ่มขึ้น ความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ที่ไม่เคยทำ ความรู้สึกถึงอิสระในการเป็นตัวของตัวเองชัดเจนขึ้น และการพัฒนาตนเองจากความผิดพลาดในอดีต ประเด็นที่สอง พบความกังวลต่อสายตาของผู้อื่นจากการที่ตนมีรอยสัก ทั้งในบริบทของครอบครัว และบริบทของที่ทำงานที่ยังมีการตัดสินคุณค่าของผู้มีรอยสักในแง่ลบ และประเด็นสุดท้าย กล่าวถึงเสียงสะท้อนจากผู้มีรอยสักต่อคนในสังคม เมื่อการมีรอยสักนั้นมีความหมายต่อตัวตนเจ้าของรอยสัก จึงขอให้สังคมยอมรับในวุฒิภาวะที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับร่างกายของตน ผลที่ได้จากการวิจัยนี้สะท้อนออกมาถึงคุณค่าและความหมายรอยสักจากมุมมองของผู้ที่มีรอยสักได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันยังชี้ให้เห็นถึงภาพการตีตราของสังคมผ่านการรับรู้ของผู้มีรอยสักอีกด้วย

คำสำคัญ: การสักถาวร การเจริญงอกงามในตน อัตลักษณ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ

^{1,2,3} คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* Corresponding author อีเมล: juthatip.w@chula.ac.th

Self-view and Experiences of Tattooing Among Thai Young Adult

Supanun Yimcharoen⁴

Suwatchanee Jaruenying⁵

Juthatip Wiwattanapantuwong^{6*}

(Received: September 9, 2023; Revised: May 12, 2024; Accepted: May 14, 2024)

Abstract

This research aims to understand Thai young adults' experiences with tattoos, focusing on their meanings, values, and their impact on self-perception and interactions with others. Using Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), in-depth interviews were conducted with 7 participants (4 females), aged 21-29, all having more than one permanent tattoos. The analysis result yielded three key findings. Firstly, having tattoos promoted personal growth and enhancement in various aspects, including confidence in appearance, courage to engage in new experiences, sense of freedom to express one's true self, and personal development through learning from past mistakes. Secondly, participants expressed concerns about how others perceive them and their tattoos, especially in the family and the workplace, where negative judgments and biases on tattooed still exist. Lastly, the result reflected the younger generation's belief about the need and importance of changing physical appearance via meaningful tattoos. Also, it emphasized the need for social acceptance and respect from others when making decisions regarding their bodies. The findings shed light on the values and meanings attributed to tattoos from the perspective of individuals who possess them and also provided insights into the societal labeling that tattooed individuals have encountered.

Keywords: Tattoo, Personal growth, Identity, Qualitative method

^{4,5,6} Faculty of Psychology, Chulalongkorn University, Thailand

* Corresponding author E-mail: juthatip.w@chula.ac.th

บทนำ

รอยสัก หมายถึง สัญลักษณ์ ลวดลาย หรือตัวอักษรใด ๆ ที่ถูกสลักลงบนผิวหนังอย่างตั้งใจ และเป็น การแต่งแต้มสีฝังลึกลงไปถึงใต้ผิวหนังที่มีความคงทนถาวร (Merriam-Webster, n.d.) ซึ่งการสักนั้นมียุคปรากฏ ให้เห็นตั้งแต่อย่างน้อยราว ๆ 5000 ปีก่อนคริสตกาลจากการอ้างอิงของพงศาวดารที่ถูกค้นพบในประเทศจีน ช่วงศตวรรษที่สาม (Richman-Abdou, 2021) โดยแรกเริ่มนั้น รอยสักถูกสร้างขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทน หรือสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ที่บุคคลมีร่วมกับกลุ่ม ความผูกพันกับธรรมชาติ ลำดับชั้นของบุคคลใน กลุ่ม ความสำเร็จที่บุคคลได้รับ รวมถึงสะท้อนถึงความเชื่อในด้านจิตวิญญาณซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ ละวัฒนธรรม (Deter-Wolf et al., 2016) อย่างไรก็ตามในยุคสมัยหนึ่ง รอยสักได้กลายเป็นภาพจำของ กลุ่มคนที่อยู่นอกกระแสและไม่ได้รับการยอมรับในสังคม โดยในสังคมตะวันตกช่วงราว ๆ ปีค.ศ. 1970 รอยสัก ถือเป็นสิ่งที่ต้องห้ามทางวัฒนธรรมเนื่องจากกลุ่มคนที่มีรอยสักในช่วงนั้นมักเป็นกลุ่มพลทหาร ผู้ก่ออาชญากรรม อันธพาล และกลุ่มต่อต้านสังคม (Roggenkamp et al., 2017) เช่นเดียวกับหลายประเทศในแถบตะวันออก ยกตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นในช่วงปีค.ศ. 720 ที่ใช้รอยสักเป็นสัญลักษณ์ของอาชญากรที่ถูกลงโทษ และเมื่อ เข้าสู่ยุคศักดินาการสักลวดลายไว้ทั่วทั้งตัวภายใต้บริเวณที่ซุกกิบโนปกคลุมก็ถูกนำมาใช้เพื่อแสดง ความจงรักภักดีในกลุ่มยาภูเขา ซึ่งคนกลุ่มนี้ถูกมองว่าเป็นกลุ่มของ ‘พวกนอกคอก’ (Yamada, 2009) หรือใน ประเทศเกาหลีที่กลุ่มคนที่มีลักษณะแบบเดียวกับกลุ่มยาภูเขาหรือที่เรียกว่ากลุ่มอันธพาล ‘Geondal’ เองก็มีการใช้รอยสักในการแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเช่นเดียวกัน (Park, 2016) และในทำนองเดียวกัน ประเทศไทยในอดีต การสักถูกนำมาใช้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการประจํากรม กองของไพร่ รวมถึงยังใช้เพื่อ ประจานบุคคลที่กระทำผิดตามกฎหมายตราสามดวงอีกด้วย เช่น การสักหน้าหญิงมีชู้ หรือ สักหน้าผากทหาร หลบหนี เป็นต้น (นราทร คงดนตรี และคณะ, 2564; พูนทรัพย์ โพธิ์พันธุ์, 2549; วรวรรณ บุญรัตน์, 2561)

เมื่อเวลาผ่านไป รอยสักที่เคยเป็นภาพจำของกลุ่มคนที่ไม่ได้รับการยอมรับจากคนในสังคมก็เปลี่ยน กลายเป็นมาเป็นที่ได้รับความนิยมและมีจำนวนคนสักเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในช่วง 30 ปีให้หลังนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นยุครุ่งเรืองของรอยสัก (tattoo renaissance) ในสังคมตะวันตก รอยสักปรากฏให้เห็นมาก ขึ้นในสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ ความเป็นนิยมทำให้ผู้คนเริ่มหันมาประกอบอาชีพช่างสักมากขึ้น (Mun et al., 2012) เช่นเดียวกันในกลุ่มคนรุ่นใหม่ฝั่งสังคมตะวันออก มุมมองต่อรอยสักกลายเป็นสัญลักษณ์ของศิลปะและ เป็นวิธีหนึ่งในการแสดงออกถึงตัวตนของคนรุ่นใหม่ (MacFarlane, 2019)

ในยุคปัจจุบันเหตุผลของการสักของแต่ละบุคคลนั้นมีหลากหลายกันไป ไม่ว่าจะเป็นการสักเพื่อ สื่อสารถึงบางสิ่งให้คนอื่นรับรู้ เช่น ตัวละครที่ชื่นชอบ หนังสือเล่มโปรด ไปจนถึงงานศิลปะที่สนใจ การสัก เพื่อให้อันไม่ลืมเหตุการณ์หรือคนสำคัญ หรือการสักสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อลงไปบนร่างกายเพราะ ความศรัทธาที่มีอย่างหนักแน่นว่ารอยสักที่มีจะทำให้เขาปลอดภัยและมีจิตใจที่เข้มแข็ง (Mun et al., 2012; Weiler et al., 2021) ไม่เพียงเท่านั้น Kierstein และ Kjelskau (2015) ยังได้อธิบายไว้ว่า ในปัจจุบัน ภายใต้ ความพยายามในการไล่ตามหาตัวตนของเหล่าวัยรุ่นนั้น มีคนจำนวนไม่น้อยที่เลือกใช้การสักเพื่อเสริมสร้าง สถานภาพทางสังคมและเอกลักษณ์ของตนให้เด่นชัดยิ่งขึ้น เนื่องจากพวกเขาไม่ได้เกิดมาพร้อมกับสถานะทาง

สังคม เช่น วงศ์ตระกูล ความมั่งคั่ง ความรู้สึกถูกกดทับด้วยปัจจัยที่ตนเองกำหนดไม่ได้ นำไปสู่การเปล่ง “เสียง” เพื่อให้ผู้อื่นมองเห็น ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมปัจจุบัน บุคคลมีโอกาที่จะสร้างและกำหนดสถานะและอัตลักษณ์ของตนเองได้ตามการกระทำ ความสำเร็จ หรือการเลือกของตนเอง และการสักก็คือนั่งในเครื่องมือแสดงออกถึงสถานะและอัตลักษณ์ที่บุคคลเลือกใช้นั่นเอง

ในบริบทประเทศไทย แม้การมีรอยสัก จะไม่ถูกกำหนดเป็นลักษณะต้องห้ามของคุณสมบัติผู้เข้ารับราชการพลเรือน (อ้างอิงข้อมูลจาก พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 มาตรา 36) แต่ภาพลักษณ์ของผู้มีรอยสักรยังถูกมองในทางที่ไม่ดี และยังเป็นกังวลว่าจะกระทบถึงการมีอาชีพที่มั่นคงเนื่องจากอาจไม่ได้รับการยอมรับจากสถานที่ทำงาน (MCOT digital, 9 มีนาคม 2566; Thairath online, 6 เมษายน 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าเหตุผลต่าง ๆ ที่นำไปสู่การมีรอยสักรนั้นมีความเชื่อมโยงกับตัวตนของบุคคลอยู่อย่างเข้มข้น การที่รอยสักซึ่งมีความหมายและมีความเชื่อมโยงกับตัวตนได้ถูกประทับลงบนร่างกายแม้ต้องแลกกับความเจ็บปวดจากการสัก อาจส่งผลให้บุคคลเกิดมุมมองใหม่ ๆ ต่อตนเองหรือเปลี่ยนแปลงการรับรู้ที่มีต่อตนเองได้ งานวิจัยนี้จะให้คุณค่าในการสะท้อนประสบการณ์การรับรู้ตนเองผ่านการมีรอยสัก ในกลุ่มคนรุ่นใหม่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่กำลังปรับแต่งอัตลักษณ์และต้องการการยอมรับจากสังคม แม้ในปัจจุบันจะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรอยสักในหลากหลายแง่มุม แต่ก็ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่บอกเล่าประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองจากการมีรอยสัก ควบคู่ไปกับการดำรงอยู่ในสังคมของกลุ่มผู้มีรอยสักเหล่านั้นผ่านมุมมองของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยเองก็เป็นผู้ที่มีรอยสักเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ยังช่วยให้การทำความเข้าใจและตีความข้อมูลเป็นไปได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นผ่านมุมมองของผู้ที่มีต่อประสบการณ์คล้ายคลึงกัน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจคุณค่าและความหมายของการมีรอยสักต่อการรับรู้ตัวตนของบุคคลในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวทางการวิเคราะห์ปรากฏการณ์วิทยา (Interpretative Phenomenological Analysis: IPA) (Smith, Flowers, & Larkin, 2009; อ้างถึงใน ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล, 2560) มีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา (Key informant)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 18-29 ปี) ที่มีรอยสักถาวรในร่างกายมากกว่า 1 รอยในที่ที่มองเห็นได้ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยติดต่อไปยังคนรู้จักที่มีรอยสักและคนมีรอยสัก ที่บังเอิญพบในที่สาธารณะแบบรายบุคคล และพูดคุยเบื้องต้นจนยืนยันได้ว่าบุคคลเหล่านั้นมีประสบการณ์เข้มข้น (Information-rich case) เกี่ยวกับรอยสักของตนเอง และมีลักษณะตรงตามเกณฑ์การคัดกรองเบื้องต้นที่กำหนดไว้ ได้แก่ มีอายุ 18-29 ปี มีรอยสักถาวรบนร่างกาย

อย่างน้อย 1 รอยสัก อนุญาตให้บันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ และสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ผู้วิจัยทยอยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทีละ 1 คน จนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว เมื่อผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1. ผู้วิจัย 2. คำถามคัดกรองผู้ให้ข้อมูล 3. แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง และ 4. เครื่องมือบันทึกเสียง

1. ผู้วิจัย โดยผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยเป็นผู้ซักถามข้อมูลและทำความเข้าใจคำตอบของผู้ให้ข้อมูล และซักถามข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อพิจารณาว่าจำเป็น รวมถึงทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ประสบการณ์ของผู้วิจัยต่อการสัก หนึ่งในขณะผู้วิจัยเป็นผู้ที่เคยเข้ารับการสักถาวรมากกว่า 1 ครั้ง และมีมุมมองต่อตนเองเชื่อมโยงกับรอยสักที่มีเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 7 คนในงานวิจัยนี้

2. แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยคำถามสัมภาษณ์ถูกแบ่งเป็น 4 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 คำถามเพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรอยสักบนร่างกาย ส่วนที่ 3 คำถามหลักเพื่อศึกษาถึงประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองอันเนื่องมาจากการมีรอยสักและความหมายและคุณค่าของรอยสักต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของรอยสัก เช่น รอยสักมีความหมายต่อท่านอย่างไร ท่านรู้สึกอย่างไรหลังจากที่มีรอยสัก ท่านมีการรับรู้ว่าคุณรอบตัวท่านมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังจากที่พวกเขาทราบว่าท่านมีรอยสักหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น และส่วนที่ 4 คำถามอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลเสริม เช่น ท่านเคยมีความคิดที่จะลบรอยสักบนร่างกายหรือไม่

3. เครื่องมือบันทึกเสียง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน โดยที่ไฟล์เสียงทั้งหมดจะถูกจัดเก็บไว้ในโปรแกรมเฉพาะที่มีการตั้งรหัสผ่านเพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัย และเมื่อการวิจัยสิ้นสุดลง ไฟล์เสียงต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกลบออกโดยทันที

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผ่านช่องทางที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก โดยมีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบพบหน้าจำนวน 4 คน และสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์มือถือจำนวน 3 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูล 1 คนจะถูกสัมภาษณ์จำนวน 1 ครั้ง เป็นระยะเวลาประมาณ 60 นาที (ไม่มีความแตกต่างของระยะเวลาในการสัมภาษณ์ทั้งสองรูปแบบ) และอาจมีการพูดคุยในกรณีให้ผู้ให้ข้อมูลมีความประสงค์ที่จะให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือ ผู้วิจัยต้องการสอบถามถึงข้อมูลบางส่วนเพิ่มเติม โดยจะใช้ระยะเวลาประมาณ 15-20 นาที งานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก่อนดำเนินการวิจัย (COA.047/66)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามแนวทางของ IPA (ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล, 2560) ใช้กระบวนการดังต่อไปนี้ 1) อ่านทำความเข้าใจข้อมูลอย่างถี่ถ้วน 2) บันทึกประเด็นสำคัญที่พบ ทั้งเชิงบรรยาย (Descriptive comments) เชิงการใช้ภาษา (Linguistic comments) และในเชิงแนวคิด (conceptual comments) ที่หมายถึงเนื้อหาและความหมายที่เข้าถึงผ่านการตีความและการตั้งคำถามต่อปรากฏการณ์ของผู้วิจัย 3) ระบุใจความสำคัญที่สั้น กระชับ และสะท้อนถึงแก่นของประสบการณ์ที่ศึกษา 4) จัดหมวดหมู่ใจความสำคัญที่พบในข้อมูลชุดนั้น และ 5) จัดหมวดหมู่ใจความสำคัญข้ามชุดข้อมูล เพื่อให้ได้ถึงแก่นของประสบการณ์ (theme) ที่ศึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยทำการนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งมีการใช้นามสมมติเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล และ ตอนที่ 2 ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองอันเนื่องมาจากการมีรอยสักและความหมายและคุณค่าของรอยสักต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของรอยสัก

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการนำเสนอข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 7 รายได้ รวมถึงเรื่องราวของการสักตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณกวาง’ เพศหญิง อายุ 22 ปี อาชีพช่างสัก มีความสนใจและหลงใหลในศิลปะมาตั้งแต่สมัยที่ยังเรียนมัธยมจึงมองว่า ‘รอยสัก’ ที่เป็นงานศิลปะแขนงหนึ่งนี้น่าสนใจและมีความพิเศษอย่างมาก สำหรับเธอแล้วการมีรอยสักบนร่างกายเปรียบได้กับพิพิธภัณฑสถานศิลปะเคลื่อนที่ขนาดย่อมที่สามารถพรีเซนต์ศิลปะในทุกรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคน

2. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณเสือ’ เพศชาย อายุ 29 ปี ประกอบอาชีพบาร์เทนเดอร์ในร้านอาหารด้วยความชอบในศิลปะที่เป็นจุดเริ่มต้นของการมีรอยสักบนร่างกาย ทว่าเหตุผลในการตัดสินใจสักครั้งแรกเป็นเพียงเพราะว่าเขาอยากดูเป็นคน ‘เท่’ จึงไม่ได้ตั้งใจเลือกรอยสักให้ดี และภายหลังก็เข้ารับการแกัรอยสักซึ่งเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากกว่าจะได้รอยสักที่พึงพอใจดังเช่นในปัจจุบัน

3. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณกระต่าย’ เพศหญิง อายุ 22 ปี นักศึกษา แรกเริ่มเธอมีความตั้งใจที่จะสักแต่ก็กลัวว่าพ่อและแม่จะไม่พอใจ จึงตัดสินใจแอบไปสักโดยปิดบังไม่ให้ท่านรู้ แต่ปัจจุบันเธอมีรอยสักบนร่างกายกว่า 10 รอยสักซึ่งพ่อและแม่ก็ทราบแล้ว เธอเป็นคนที่ไม่มั่นใจในตนเองและมักจะพึ่งพาคนอื่นในการตัดสินใจ อยู่เสมอ เธอกล่าวว่าการตัดสินใจเข้ารับการสักครั้งแรกของเธอเป็นประตูสู่การมีความกล้าที่จะตัดสินใจเรื่องสำคัญอื่น ๆ ในชีวิตตามมา

4. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณโคอาลา’ เพศชาย อายุ 21 ปี นักศึกษาและฟรีแลนซ์ ให้สัมภาษณ์ว่ารอยสักไม่ได้มีความหมายลึกซึ้งใด ๆ ต่อตนเองเป็นพิเศษ แต่ก็ยังเข้ารับการสักมาเรื่อย ๆ จนปัจจุบันมีรอยสักบนร่างกายมากกว่า 30 รอยสักแล้ว ซึ่งเริ่มจะมากเกินไปสำหรับตัวเขาเอง ทำให้เกิดความรู้สึกอยากจะทำรอยสักออกและกลับไปเป็นคนที่มีรูปลักษณ์ภายนอกสะอาดสะอ้านเหมือนครั้งที่ยังไม่เคยสักมาก่อน

5. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณแมวเทา’ เพศหญิง อายุ 28 ปี ประกอบอาชีพอิสระ เธอเป็นคนไม่มั่นใจในรูปลักษณ์ภายนอกของตนเอง เพราะมีปมในใจมาตั้งแต่ยังเด็กจากการถูกมองว่า ‘ประหลาด’ และ ‘แปลกแยก’ จากพี่น้องในบ้านที่หน้าตาดี ปัจจุบันเธอมีความมั่นใจและความกล้าหาญที่เพิ่มขึ้นจึงตัดสินใจเข้าร่วมเวทีประกวดนางงาม เธออยากแสดงให้เห็นถึงจุดยืนว่าแม้จะมีรอยสักก็สามารถประกวดได้และมีความงามที่ไม่ซ้ำใครในรูปแบบของตนเอง

6. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณหมี’ เพศชาย อายุ 22 ปี นักศึกษา อยู่ในตระกูลที่มีการ ‘สักอักขระเลขยันต์’ สืบทอดต่อกันมา จึงเป็นจุดแรกเริ่มที่ทำให้ได้รู้จักและหันมาสนใจในรอยสัก ทว่าด้วยข้อบังคับมากมายที่เป็นกฎในการมียันต์บนร่างกาย ประกอบกับความสนใจในด้านศิลปะด้วยพื้นฐานของตนเองอยู่แล้ว จึงทำให้หันมาสนใจสักรอยสักแบบทั่วไปที่เป็นศิลปะเสียมากกว่า

7. ผู้ให้ข้อมูลรหัส ‘คุณจิ้งจอก’ เพศหญิง อายุ 21 ปี นักศึกษา เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะซึมเศร้าและทำร้ายตนเอง เคยมีความรู้สึกที่ตนเองแปลกแยก ไร้ค่าและไม่มีเป้าหมายในชีวิต จนกระทั่งได้รู้จักกับศิลปินและกลุ่มสังคมในโซเชียลมีเดียที่ดูแตกต่างจากคนทั่วไปโดยมีรอยสักอยู่ทั่วร่างกาย จึงประทับใจในความเป็นตนเองที่พวกเขาแสดงออกผ่านการมีรอยสักจึงเป็นเหตุผลให้ตนตัดสินใจเข้ารับการสัก และตั้งเป้าหมายว่าอยากจะเป็นช่างสักในสักวัน

ตอนที่ 2 ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองอันเนื่องมาจากการมีรอยสักและความหมายและคุณค่าของรอยสักต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของรอยสัก

2.1. พลังของรอยสักต่อการเสริมสร้างตัวตน

พลังของรอยสักต่อการเสริมสร้างตัวตน กล่าวถึงอิทธิพลของการมีรอยสักบนร่างกายที่ส่งผลให้บุคคลพัฒนาและเสริมสร้างตัวตนด้านต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้มีรอยสักทุกคนต่างกล่าวตรงกันว่า รอยสักบนร่างกายนั้นคือ *เครื่องมือ* ที่พวกเขาใช้เพื่อแสดงความเป็นตัวตน หรือบอกเล่าเรื่องราวบางอย่างของตนออกมา สำหรับคุณกระต่าย รอยสักเป็นสิ่งที่ “บ่งบอกอะไรของเราได้โดยที่เราไม่ต้องพูดออกไปให้เขาฟัง” ซึ่งคำว่า ‘บ่งบอกอะไรของเรา’ ในที่นี้หมายถึงรวมถึงสิ่งที่บุคคลชื่นชอบ ให้คุณค่า ให้ความสำคัญ ให้การนับถือ สะท้อนการที่ตนเลือกสักคำว่า *accepta* และ *nothing last forever* เนื่องจากเป็น “คำที่เราารู้สึกว่ามัน *value* กับเรามาก ๆ มีคุณค่ากับเรา เรานับถือ *value* นั้น” หรือคุณหมี ที่สักสัญลักษณ์โอมไว้ โดยให้เหตุผลว่า “หมีเรียนศิลปะแล้วหมีรู้สึกว่าเหมือนหมีก็เชื่อในพระพิฆเนศ ท่านก็เหมือนเป็นแรงยึดเหนี่ยวจิตใจเราอย่างหนึ่ง” จากคำกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการแสดงออกเหล่านี้เป็นสิ่งที่มากกว่าจะเรียกได้ว่าเป็นแค่วัยไลฟ์สไตล์ (lifestyle) แต่เป็นการสื่อสารถึงความเป็นตัวตน ความเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลออกมาให้คนอื่นเห็นโดยไม่ต้องเอ่ยบอก

ไม่เพียงเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังมองว่า “การสักมันก็เหมือน..หยิบ *memory* ฝังไว้ในนั้น” เพื่อให้ตนยังนึกถึงความทรงจำเหล่านั้นได้ทุกครั้งเมื่อมองไปที่รอยสัก เตือนใจว่าตนจะไม่ทำผิดพลาดซ้ำอีกดังที่คุณแมวเทาเลือกสักลายสุนัขที่ตนเคยช่วยหาบ้านให้ แต่สุดท้ายแล้วสุนัขตัวนั้นตายไป จึงสักไว้เพื่อ

“เตือนใจว่า เวลาเราช่วยหมาเราต้องรอบคอบกว่านี้” เช่นเดียวกันกับคุณจึงจอกที่สักคำว่า bad idea ไว้เพื่อเตือนสติไม่ให้ทำร้ายตัวเองอีก “เป็นเครื่องเตือนใจดีกว่าว่า อย่ากลับไปทำอย่างนั้นอีก อย่ากลับไปอยู่ในจุดที่ตัวเองแย่มาก ๆ ขนาดนั้นอีก”

บางครั้ง ผู้ให้ข้อมูลเลือกรอยสักโดยนึกถึงคนรอบข้างที่จะได้เห็นรอยสักนั้นบนร่างกายของตน โดยคุณแมวเทากล่าวว่า “ก็ไปเจอคำพูด.. ก็คือขอให้โลกใจดีกับเธอ เราารู้สึกว่าเป็นอะไรที่ เราอยากให้คนมองมาที่เรา แล้วเห็นแล้วยิ้มอะ เหมือนแบบมองมาที่เรา ได้อ่านข้อความอะไรบางอย่างแล้วเขารู้สึกว่า เฮ้ย เขาได้รับสิ่งดี ๆ กลับไป แล้วเราก็เลยสักตรงนี้ ทั้ง ๆ ที่เราไม่ได้อยากสักนะ” ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการที่จะเป็นพลังทางบวกให้กับผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวตนแบบที่เขาอยากจะเป็น

ไม่ว่ารอยสักแต่ละรอยสักจะมีที่มาต่างกันอย่างไร ผู้ให้ข้อมูลทุกคนยังกล่าวถึงการมีรอยสักตรงกันว่า การมีรอยสักนั้นทำให้ตนรู้สึกชื่นชอบในรูปร่างและมีความมั่นใจในตนเองขึ้นอย่างมาก โดยผู้ให้ข้อมูลบางท่านได้กล่าวถึงว่าจากที่เดิมตนเป็นคนขี้อาย และไม่กล้าที่จะออกจากพื้นที่ปลอดภัย (safe zone) ของตนมาก่อน เพราะรู้สึกว่ามันไม่สวยตรงตามมาตรฐานสังคม แต่เมื่อมีรอยสักแล้วก็รู้สึกมั่นใจในรูปร่างหน้าตาของตนมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ชอบรูปร่างตัวเองมากขึ้น แบบ คือ ปกติเราอะ คือเราอะก็ไม่ได้มั่นใจในหุ่นเห็นอะไรของเราอยู่แล้วตั้งแต่ต้น ด้วยความที่เราก็มียุคที่เราก็มองว่าแบบนี้คือดีแบบนี้คือไม่ดี แบบนี้คือสวยแบบนี้ไม่สวย” (คุณกระต่าย) แต่ “ตอนที่เรามีรอยสักเรารู้สึกว่าแบบ พุดตรง ๆ ก็คือเรารู้สึกเหมือนเราสวย” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ “พอเรามีอะไรสักอย่างอยู่บนร่างกายที่แบบให้เราโฟกัส เรารู้สึกว่ามันก็เป็นเสน่ห์อีกอย่างหนึ่งที่ไม่จำเป็นจะต้องหุ่นดีหรืออะไรแบบนี้” (คุณกระต่าย) เช่นเดียวกับคุณแมวเทา “ถ้ามีไม่สักอะ มีไม่ใช้ไหนคนที่เป็นอย่างตอนนี้อะ มีจะเป็นเด็กคนหนึ่งที่ ป่านนี้ก็ยังไม่กล้าออกมาจากคอมฟอร์ทโซนของตัวเอง ... ไม่กล้าที่จะทำอะไรเกี่ยวกับตัวเอง ไม่กล้าที่จะแต่งตัว ไม่แม้แต่จะขอให้เพื่อนถ่ายรูปให้” จากประโยคข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารอยสักนั้นสามารถกลายเป็นพลังที่จะทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อตนเองและสร้างมาตรฐานความงามที่เหมาะสมสำหรับตนขึ้นมาใหม่จนสามารถก้าวข้ามผ่านมาตรฐานทางสังคมอย่างมาตรฐานความงามที่มีอย่างเข้มข้นในสังคมไทยได้อีกด้วย

2.2. ความกังวลต่อสายตาของผู้อื่น

ประเด็นความกังวลต่อสายตาของผู้อื่น ซึ่งให้เห็นถึง ความรู้สึกกังวลของผู้มีรอยสักและบุคคลใกล้เคียงว่าเมื่อผู้อื่นมองมายังร่างกายของคนที่มีการสักแล้วอาจจะถูกตีความตัวตนไปในทิศทางที่ไม่ดี โดยความรู้สึกกังวลดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญหน้ากับ 2 สถานการณ์ด้วยกันคือ ในครอบครัว และในที่ทำงาน

อาจมองได้ว่า การที่มีทั้งคนที่ให้การยอมรับและไม่ยอมรับการสัก เป็นเพราะแต่ละบุคคลนั้นมีการให้ความหมายกับการสักหรือรอยสักแตกต่างกัน ดังเช่นคุณแมวเทา ที่กล่าวถึงคำพูดของพ่อต่อตนเองว่า “ไปสักมาทำไม มันคนคุกรู้ใหม่ว่ามันเลว มันดูเลวมากเลยนะ.. คนคุกรู้” จากประโยคข้างต้นจะเห็นว่า แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนผ่านแต่การให้ความหมายและตีตราผู้สักว่าเป็นคน “เลว” นั้นยังคงมีอยู่ และด้วยอคติเกี่ยวกับการสักที่ยังมีอยู่และผู้ที่มีรอยสักเองก็รับรู้ได้นี้ จึงนำไปสู่ “ความรู้สึกผิดกับคนรอบตัว กลัวการโดนตัดสิน”

(คุณกวาง) และ พฤติกรรมปิดบังรอยสักของผู้ให้ข้อมูล ดังที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่า เริ่มแรกที่สักนั้น ตนเลือกสักลายไว้ใต้ร่มผ้าและไม่บอกให้พ่อแม่รู้ก่อน เนื่องจากกังวลว่าพ่อแม่อาจจะไม่พอใจกับการที่ตนไปสัก และต่อว่าตน ดังเหตุการณ์การสักครั้งแรกของคุณกระต่าย “จริง ๆ ครั้งแรกมันก็ยังมีพะวงเรื่อง ไม่ได้บอกพ่อแม่ แม่ว่าจะสัก ก็ยังมีกังวลอยู่ แต่ด้วยความที่เราอยู่หอ เรามีเวลาในการปิดบังรอยสักนาน (หัวเราะ) เราไม่ค่อยได้เจอพ่อแม่ ไม่ได้กลับไปเจอ เราร่างกายพร้อมใจพร้อม ก็ไป(สัก)เลย เงินพร้อม ไปเลย”

และเมื่อถึงเวลาที่ครอบครัวมองเห็นรอยสัก ตนก็เลี้ยงโดยการบอกว่า “อ้อ tattoo แปะ ๆ แม่ แปะ มาแบบนี้ 2 ปี 3 ปีแล้ว” ซึ่งการกระทำเหล่านี้แสดงถึงความกลัว ความกังวลของผู้ให้ข้อมูลอย่างมากว่าการสักจะทำให้ตนไม่ได้รับการยอมรับจากคนในครอบครัวอย่างแน่นอน จนเมื่อเวลาผ่านไป 2 -3 ปี เมื่อไม่ได้รับการต่อต้าน ก็ค่อย ๆ ยอมรับในตัวของตนที่มีรอยสักถาวรมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความกังวลว่าการสักอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของตนได้ ดังเช่นคุณเสือที่กล่าวว่า “แรก ๆ ผมก็คิดหนักครับว่าจะสักออกแขน (แต่)เพราะว่ากลัวแล้วก็อนาคตไม่รู้ว่ามันก็ยังมีบางที่ที่เขายังไม่เปิด 100%” และ คุณจิ้งจอกกล่าวว่าวางแผนที่จะสักลายไว้ในที่ที่มองเห็นได้ แต่จะเลือกสักลายเล็ก ๆ ที่ไม่สะดุดตา “เรื่องหางานนี่แหละ แบบบางงานรอยสักนอกร่มผ้ามันไม่รับ แต่ใจจริง ๆ ยากสักแบบกลาง ๆ ใหญ่เลย แม่ขอให้ในร่มผ้าอย่างเดียวด้วย ไว้มีงานทำแล้วค่อยว่ากัน” จากประโยคข้างต้นจะเห็นว่า เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะปิดบังรอยสักไว้ใต้ร่มผ้า รวมถึงการที่ครอบครัวไม่เห็นด้วยกับการมีรอยสักเป็นเพราะความกังวลว่าผู้ให้ข้อมูลที่อยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (21-29 ปี) อาจจะไม่สามารถหางานที่มั่นคงทำได้ในอนาคต

2.3. เสียงสะท้อนจากผู้มีรอยสักต่อคนในสังคม

เสียงสะท้อนจากผู้มีรอยสักต่อคนในสังคม หมายถึง ประสบการณ์และการก้าวข้ามสถานการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลถูกตีตราในแง่ลบอย่างรุนแรงจากการที่มีรอยสักบนร่างกาย

ในปัจจุบันแม้จะมีการยอมรับเรื่องการมีรอยสักมากขึ้น ถึงอย่างนั้นการตีตราผู้ที่มีรอยสักก็ยังคงเป็นสิ่งที่พบได้ในปัจจุบัน โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่าตนนั้นได้พบกับการแสดงออกถึงการไม่ชื่นชอบและไม่ยอมรับที่ตนมีรอยสัก ตั้งแต่การได้รับสายตาที่ไม่ดี หรือสายตาของการตัดสิน ไปจนถึงการแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่ยอมรับ “มีญาติคนหนึ่ง ซึ่งมีอายุเยอะมาก เห็นรอยสักครั้งแรกแล้วก็ ค่อนข้างที่จะ ใช้คำว่า ใช้ความรุนแรงกับเรา คืออยู่ ๆ ก็เหมือนกับดึงข้อมือไป เพื่อดูรอยสัก หรือว่าอยู่ ๆ ก็ดูโมโหขึ้นมา” (คุณโคอาลา) หรือ “เจอแม่ลูกที่ เอามือปิด อย่าไปมอง คือเขาไม่ยอมให้ลูกเขา(สัก)ตามเรา” (คุณแมวเทา) ซึ่งการกระทำต่าง ๆ เหล่านี้นั้น แม้ว่าอาจจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกไม่ดี แต่พวกเขาก็แสดงออกถึงความเข้าใจว่าคงไม่แปลกที่จะมีคนไม่ชื่นชอบ เหมือนกับเหรียญที่มีสองด้าน เมื่อมีคนชอบก็ย่อมมีคนไม่ชอบเช่นเดียวกัน โดยคุณโคอาลา ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า

“ว่าถ้าตัดสินใจสักแล้วอะ ต้องยอมรับเรื่องนี้ด้วย ว่าแบบมีจะไม่ได้สามารถอยู่กับทุกสังคมได้แล้วนะ อันนี้คือเรื่องจริง จริง ๆ” โดยเปรียบเทียบว่า “นิภาพเหมือนกับว่าเราไปงานแต่ง แต่เราใส่เสื้อกล้าม รองเท้าแตะไป มันจะให้ความรู้สึกนั้น ว่ารูปลักษณ์ภายนอกของฉันไม่สมควรอยู่ในสถานที่เหล่านั้น”

แต่ถึงแม้จะกล่าวไว้ด้วยความเข้าใจเช่นนี้ คุณโคอาลา ก็กล่าวไว้เช่นกันว่าเคยคิดจะไปลบรอยสักเมื่อตอนที่ตนถูกตำหนิจากคนในครอบครัว แสดงให้เห็นว่าการกระทำและคำพูดต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการไม่ยอมรับนั้นส่งผลต่อความมั่นใจและสั่นคลอนความคิดของบุคคลได้ไม่น้อยทีเดียว

สำหรับคุณกระต่าย รอยสักเป็นพลังที่จะทำให้บุคคลก้าวไปสู่การเป็นคนที่มีทัศนคติถึงสิทธิ และกล้ายืนหยัดในความคิด ความเชื่อของตน ดังที่เธอได้กล่าวว่า “มันก็แบบอาจจะผิด norm ของสังคมการทำงานที่ห้ามมีรอยสักนอกร่มผ้า แล้วพอมีที่แขนประปรายแล้วก็เหมือนเราก้าวออกมาแล้วขานึง *it's my choice*” นอกจากนี้เรื่องราวประสบการณ์ที่ผ่านมาของเธอกับรอยสัก ยังแสดงให้เห็นถึงการกลัวถูกการตีตราในช่วงแรกไปจนถึงการก้าวผ่าน ยอมรับในตนเอง และได้รับการยอมรับจากคนรอบข้างที่มีความสำคัญในที่สุด

สุดท้ายแล้ว ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างก็เห็นตรงกันว่า การสักนั้นเป็นสิทธิของตนที่พึงกระทำได้ และไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น และการสักนั้น “ไม่ได้เปลี่ยนตัวตนของเราเราเป็นยังไงเราก็เป็นอย่างนั้น แค่มึงานศิลปะเพิ่มขึ้นมาบนร่างกาย” (คุณกวาง) พวกเขาเหล่านี้เพียงต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข และก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างมั่นใจ โดยหวังว่าสักวันหนึ่ง ‘รอยสัก’ จะถูกยอมรับว่าเป็นศิลปะที่มีความสวยงามและมีคุณค่าเช่นศิลปะแขนงอื่น ๆ และการตัดสินใจจากภายนอกอาจทำให้เราพลาดโอกาสที่จะได้รู้จักกับคนดี ๆ และน่าสนใจคนหนึ่งไปก็เป็นได้

อภิปรายผลการวิจัย

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายกับ ‘การสัก’ ไว้ว่า เป็นการนำเอาเหล็กแหลมจุ่มหมึก แหวงลงบนผิวหนังให้กลายเป็นเครื่องหมายหรือลวดลาย จากคานิยามข้างต้น เห็นได้ว่าการสักนั้นเป็นการกระทำที่สร้างความเจ็บปวดทางร่างกายแก่มนุษย์อย่างแน่นอน แต่ก็เป็นเรื่องน่าแปลกใจที่หลายคนกลับเลือกที่จะเข้ารับการสัก แทนการตกแต่งร่างกายที่ไม่สร้างความเจ็บปวด ไม่ว่าจะด้วยเสื้อผ้าหรือเครื่องประดับต่าง ๆ ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้แสดงว่าการสักนั้นมีความหมายต่อตัวตนของบุคคลที่ลึกซึ้งมากกว่าการเป็นแค่แฟชั่นตกแต่งร่างกายตามสมัยนิยมโดยเฉพาะเมื่อคนเหล่านั้นเป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ที่กำลังค้นหาและสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง

ประเด็นข้อค้นพบที่ 1 พบว่า รอยสักนั้นสามารถกลายเป็นพลังที่จะทำให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อตนเองและสร้างมาตรฐานความงามของตนขึ้นมาใหม่จนสามารถก้าวข้ามผ่านมาตรฐานทางสังคมอย่างมาตรฐานความงามที่มีอย่างเข้มข้นในสังคมไทยได้อีกด้วย สอดคล้องกับที่ Baltzer-Jaray และ Rodriguez (2012) พบว่า การสักช่วยให้ผู้หญิงบางคนนิยามความงามใหม่ตามรสนิยมของตัวเองได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยที่ศึกษาการสักเพื่อปกปิดแผลเป็นจากอุบัติเหตุ การผ่าตัดจากอาการเจ็บป่วยต่างๆ (Reid-de Jong, 2022) พบว่า การสักช่วยให้พวกเขากลับมาเห็นคุณค่าในตนเองได้มากขึ้น

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัยนี้ให้ความเห็นไปในทางเดียวกันว่า การสักรวดลายต่าง ๆ บนร่างกาย เป็นสิ่งที่มากกว่าจะเรียกได้ว่าเป็นแค่วัย (lifestyle) แต่มันคือการสื่อสารความเป็นตัวตน ความเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลออกมาให้คนอื่นเห็น อันแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่จะแสดงออกถึงตัวตนและเอกลักษณ์ อันมีเพียงหนึ่งเดียวของบุคคล (identity and singularity) (Schlösser, 2020) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Millner และ Eichold (2001, อ้างถึงใน Tiggemann & Hopkins, 2011) ที่พบว่าผู้ที่มีรอยสักนั้นมักให้เหตุผลที่เข้ารับการสักว่าเป็นเพราะพวกเขาคำนึงถึงการแสดงความเป็นตัวเองออกมาและแสดงถึงศิลปะที่เขาสนใจ

การมีรอยสัก ยังช่วยให้บุคคลเกิดการหล่อหลอมการรับรู้ตัวตนในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะในเรื่อง ค่านิยมความงามในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพศหญิง ซึ่งกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในความมั่นใจต่อรูปร่างหน้าตาของตนเอง และยังเชื่อมโยงไปถึงการเห็นคุณค่า และการกล้าที่จะให้ความสำคัญกับตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยแบบระยะยาว (longitudinal study) ของ Swami (2010) ที่พบว่า หลังจากที่บุคคลมีรอยสักบนร่างกายแล้ว ความกังวลและความรู้สึกไม่พึงพอใจที่มีต่อรูปลักษณ์ภายนอกจะลดลง ในขณะที่ความรู้สึกนับถือในตนเองและความชื่นชมในรูปลักษณ์ภายนอกของตานั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในทำนองเดียวกัน งานวิจัยของ Cipolletta และคณะ (2010, อ้างถึงใน Kertzman et al., 2019) พบว่าบุคคลที่มีรอยสักจะมีความมั่นใจและนับถือตนเองในทางบวก (positive self-esteem) และมีความมั่นคงหนักแน่นในความเป็นตัวเองสูงอีกด้วย

ประเด็นข้อค้นพบที่ 2 ความกังวลของผู้มีรอยสักต่อสายตาผู้อื่น ทั้งบุคคลสำคัญใกล้ชิด เช่น ครอบครัว และบุคคลอื่นโดยทั่วไป เมื่อเทียบกับในอดีตแล้ว การสักในปัจจุบันนับว่าได้รับความนิยมและได้รับการยอมรับในสังคมขึ้นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการมีบุคคลที่มีชื่อเสียงมากมายมีรอยสัก แต่ถึงอย่างนั้นก็ ต้องยอมรับว่ายังมีกลุ่มคนที่ไม่ให้การยอมรับรอยสักอยู่ ซึ่งหากมองตามหนึ่งในแนวคิดหลักของทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic interaction theory) ที่ Blumer ได้เสนอไว้ว่า “มนุษย์กระทำต่อสิ่งต่าง ๆ ตามความหมายที่ให้กับสิ่งเหล่านั้น” (สฤงศ์ จันทวานิช, 2563, อ้างถึงใน พัทธี สระบัว, 2564) หากตัวรอยสัก ถูกให้ความหมายในทางลบ มีโอกาสสูงที่ผู้ที่มีรอยสักจะถูกประเมินคุณค่าในสังคม แต่จากการมีรอยสักของตน แทนที่จะประเมินความสามารถหรือพฤติกรรมที่เขาปฏิบัติต่อบุคคลอื่น

อย่างไรก็ตาม การยอมรับในรอยสักค่อยๆเพิ่มสูงขึ้น แม้ในวงการวิชาชีพ การศึกษาวิจัยหลายชิ้นในช่วงไม่เกิน 10 ปีที่ผ่านมา อาทิเช่น Ruggs และ Hebl (2022) พบว่าแม้สังคมจะยังมีภาพจำทางลบกับการสัก แต่ในงานบางประเภท เช่น งานที่ให้ความสำคัญกับรสนิยมทางศิลปะ ผู้ที่มีรอยสักจะถูกมองว่าเหมาะสมกว่าและได้รับการจ้างงานมากกว่า สอดคล้องกับอาชีพส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เน้นไปยังความชอบทางศิลปะ เช่น ช่างสัก หรือบาร์เทนเดอร์ เป็นต้น แม้กระทั่งงานที่มีความเป็นวิชาชีพสูง เช่น นักจิตวิทยาคลินิก พบว่ารูปภาพของนักจิตวิทยาที่มีรอยสักที่แสดงถึงความเป็นตนเองถูกประเมินว่ามีความมั่นใจ เข้าอกเข้าใจ น่าสนใจ และกระตือรือร้นมากกว่าภาพของนักจิตวิทยาที่ไม่มีรอยสัก (Zidenberg

et al., 2022) อย่างไรก็ตาม มุมมองเหล่านี้ยังคงมีความแตกต่างกันในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จึงต้องให้ความระมัดระวังในการขยายผลของงานนี้ในสังคมไทยด้วยเช่นกัน

ประเด็นข้อค้นพบที่ 3 กล่าวถึงประสบการณ์ทางลบที่ผู้มีรอยสักต้องเผชิญ และความเข้าใจของพวกเขาที่มีต่อสายตาคอนกายนอก นำไปสู่การก้าวผ่านประสบการณ์ทางลบ การยอมรับตัวตน ไปจนถึงการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีรอยสัก เชื่อมโยงสัมพันธ์กับประเด็นข้อค้นพบที่ 1 ที่ว่ารอยสักก่อให้เกิดพลัง ให้พวกเขาพร้อมจะเปลี่ยนแปลงตนเอง รวมทั้งยังขอให้สังคมยอมรับตนเองในสิ่งที่เป็น ที่มีใจแค่เพียงว่าพวกเขามีรอยสักในร่างกายหรือไม่ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา นาคสมพันธ์ และ ไชยันต์ สกกุลศรีประเสริฐ (2566) ที่พูดถึงการสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลผ่านรอยสัก โดยใช้การวิเคราะห์เรื่องเล่า และพบว่ากลุ่มผู้มีรอยสัก ใช้รอยสักเป็นสื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ส่วนบุคคล และยังพบกระบวนการเยียวยาตนเองโดยใช้รอยสักอีกด้วย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ศึกษาและทำความเข้าใจคุณค่าและความหมายของการมีรอยสักต่อการรับรู้ตัวตนของบุคคล ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลชาวไทยวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จำนวน 7 คน โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบตีความ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบประเด็นหลัก 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีรอยสักส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงาม ทั้งความมั่นใจในรูปลักษณ์ภายนอกที่เพิ่มขึ้น ความกล้าที่จะทำสิ่งใหม่ที่ไม่เคยทำ ความรู้สึกถึงอิสระในการเป็นตัวเองชัดเจนขึ้น และการพัฒนาตนเองจากความผิดพลาดในอดีต 2) ความกังวลต่อสายตาของผู้อื่นจากการที่ตนมีรอยสัก ทั้งในบริบทของครอบครัว และบริบทของที่ทำงานที่ยังมีการตัดสินคุณค่าของผู้มีรอยสักในแง่ลบ และ 3) เสียงสะท้อนจากผู้มีรอยสักต่อคนในสังคม เมื่อการมีรอยสักนั้นมีความหมายต่อตัวตนเจ้าของรอยสัก จึงขอให้สังคมยอมรับในวิถีภาวะที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับร่างกายของตน ผลที่ได้จากการวิจัยนี้สะท้อนคุณค่า ความหมาย และความมีตัวตนของผู้มีรอยสักออกมาอย่างชัดเจน ขณะเดียวกันยังชี้ให้เห็นถึงภาพการตีตราของสังคมผ่านการรับรู้ของผู้มีรอยสักอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ทางวิชาการ คือ 1) งานวิจัยนี้อาจเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาอิทธิพลที่รอยสักมีต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของรอยสักในแง่ของมุมมองที่บุคคลมีต่อตนเองรวมถึงคนรอบตัวได้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์สำหรับการทบทวนวรรณกรรมหรือเป็นแหล่งในการอ้างอิงสำหรับงานวิจัยอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต 2) งานวิจัยนี้ให้คุณค่าในการทำความเข้าใจกลุ่มวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีรอยสัก ซึ่งมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั่วโลก นำไปประยุกต์ใช้กับการมีปฏิสัมพันธ์กับคนมีรอยสักด้วยความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของพวกเขาผ่านรอยสักที่คนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญ รวมถึงการประยุกต์ใช้ในทางวิชาชีพ เช่น การให้บริการปรึกษาทางจิตวิทยากับผู้ที่มีรอยสักในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ส่วนข้อเสนอแนะในงานวิจัยต่อไป มีดังนี้ 1) การศึกษาวิจัยในประเด็นของคุณค่าและความหมายของรอยสักที่ส่งผลให้เกิดมุมมองต่อตนเองที่เปลี่ยนไปนี้อาจจะเจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของบริบทต่อตัวตนของผู้มีรอยสัก 2) งานวิจัยนี้ยังสามารถขยายผลในประเด็นของภาพจำของบุคคลต่อการมีรอยสักผ่านงานวิจัยเชิงปริมาณได้อีกด้วย โดยผู้วิจัยคาดว่ามุมมองของสังคมต่อการมีรอยสักจะเป็นไปในทางบวกมากขึ้นเมื่อเทียบกับการศึกษาวิจัยในอดีต

เอกสารอ้างอิง

- ชมพูนุท ศรีจันทร์นิล. (2560, มกราคม). การวิเคราะห์เชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบตีความ: ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการวิจัยทางด้านจิตวิทยา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 28 (3), 1-13.
<https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/education2/article/view/5611>
- นราทร คงดนตรี, นราธิป สิทธิพรรัตนมณี, ณัฐพล ลาภวรชัย, ปวเรศ ชูไพร, พชร นุ่มดี, และ พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2564, กุมภาพันธ์). *วัฒนธรรมการสัก การให้ความหมาย ประสบการณ์และแรงจูงใจในการสักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี* [Paper presentation]. งานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่, ประเทศไทย.
- พัชรี สระบัว. (2564). *ทัศนคติที่มีต่อคุณภาพสตรีที่มีรอยสักประเภท Minimal Tattoo* [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. CMMU Digital Archive. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4133>
- พูนทรัพย์ โพธิ์พันธุ์. (2549). *การศึกษาเรื่องการสักของคนไทยสมัยอยุธยาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 1893-2453)* [สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/His/Phoonsub_P.pdf
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). การสัก. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔*.
<https://dictionary.orst.go.th/>
- รุ่งนภา นาคสมพันธ์ และ ไชยันต์ สกกุลศรีประเสริฐ. (2566). เรื่องเล่าในรอยสัก: เรื่องราวชีวิตและการประกอบสร้างอัตลักษณ์. *มนุษยศาสตร์สาร*, 24(1), 204-225.
- วรวรรณ บุญรัตน์. (2561). “หญิงร้าย” ในประวัติศาสตร์ไทย. *สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 24(3), 239-248.
- MCOT digital (9 มีนาคม 2566). ชัดๆไปเลย มีรอยสักแบบลิซ่า รับราชการได้ไหม.
<https://www.mcot.net/view/wB3IZoFX#:~:text=%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B8%84%E0%B8%A5%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2,%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B9%84%E0%B8%A7%E0%B9%89%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%83%E0%B8%94>
- Thairath ออนไลน์. (6 เมษายน 2561). *ฉุกละหุกคิดสักนิดก่อนคิดไปสัก! สองอาชีพไหนบ้าง รับ-ไม่รับผู้มีรอยสัก*.
<https://www.thairath.co.th/news/society/1169937>

- Baltzer-Jaray, K., & Rodriguez, T. (2012). Fleshy canvas: the aesthetics of tattoos from feminist and hermeneutical perspectives. In R. Arp (Ed.), *Tattoos: Philosophy for Everyone: I Ink Therefore I am* (p. 38-50). Wiley-Blackwell
- Deter-Wolf, A., Robitaille, B., Krutak, L., & Galliot, S. (2016). The world's oldest tattoos. *Journal of Archaeological Science: Reports*, 5, 19–24.
<https://doi.org/10.1016/j.jasrep.2015.11.007>
- Kertzman, S., Kagan, A., Hegedish, O., Lapidus, R., & Weizman, A. (2019). Do young women with tattoos have lower self-esteem and body image than their peers without tattoos? A non-verbal repertory grid technique approach. *PloS one*, 14(1).
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206411>
- Kierstein, L., & Kjelskau, K. C. (2015). Tattoo as art, the drivers behind the fascination and the decision to become tattooed. In J. Serup, N. Kluger, & W. Bäumlner (Ed.), *Tattooed Skin and Health* (p. 37-40). Kraft Druck
- MacFarlane, M. (2019). *Tattoos in East Asia: Conforming to Individualism*. Sound Ideas.
https://soundideas.pugetsound.edu/summer_research/343/
- Merriam-Webster. (n.d.). Tattoo. In *Merriam-Webster dictionary*. Retrieved September 25, 2022, from <https://www.merriam-webster.com/dictionary/tattoo>Merriam-Webster.
- Mun, J. M., Janigo, K. A., & Johnson, K. K. P. (2012). Tattoo and the Self. *Clothing and Textiles Research Journal*, 30(2), 134–148. <https://doi.org/10.1177/0887302X12449200>
- Park, J. (2016). Signs of social change on the bodies of youth: tattoos in Korea. *Visual Communication*, 15(1), 71–92. <https://doi.org/10.1177/1470357215608552>
- Reid-de Jong, V. (2022). Unveiling beauty: Insight into being tattooed postmastectomy. *Nursing Forum*, 57(4), 536-544. <https://doi.org/10.1111/nuf.12714>
- Richman-Abdou, K. (2021, July 1). *Irezumi: Explore the ancient techniques and evolution of traditional Japanese tattoos*. My Modern Met. Retrieved April 23, 2023, from <https://mymodernmet.com/japanese-tattoo-history/>
- Roggenkamp, H., Nicholls, A., & Pierre, J. M. (2017). Tattoos as a window to the psyche: How talking about skin art can inform psychiatric practice. *World journal of psychiatry*, 7(3), 148–158. <https://doi.org/10.5498/wjp.v7.i3.148>

- Ruggs, E. N., & Hebl, M. R. (2022). Do employees' tattoos leave a mark on customers' reactions to products and organizations?. *Journal of Organizational Behavior*, 43(6), 965-982. <https://doi.org/10.1002/job.2616>
- Schlösser, A., Giacomozzi, A. I., Camargo, B. V., Silva, E. Z. P. D., & Xavier, M. (2020). Tattooed and Non-Tattooed Women: Motivation, Social Practices and Risk Behavior. *Psico-USF*, 25(1), 51–62. <https://doi.org/10.1590/1413-82712020250105>
- Swami V. (2011). Marked for life? A prospective study of tattoos on appearance anxiety and dissatisfaction, perceptions of uniqueness, and self-esteem. *Body image*, 8(3), 237–244. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.04.005>
- Tiggemann, M., & Hopkins, L. A. (2011). Tattoos and piercings: Bodily expressions of uniqueness? *Body Image*, 8(3), 245–250. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.03.007>
- Weiler, S. M., Tetzlaff, B.-O., Herzberg, P. Y., & Jacobsen, T. (2021). When personality gets under the skin: Need for uniqueness and body modifications. *PLOS ONE*, 16(3). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245158>
- Yamada, M. (2009). Westernization and cultural resistance in tattooing practices in contemporary Japan. *International Journal of Cultural Studies*, 12(4), 319–338. <https://doi.org/10.1177/1367877909104241>
- Zidenberg, A. M., Dutrisac, S., & Olver, M. (2022). “No regrets”: Public perceptions of tattooed mental health professionals. *Professional Psychology: Research and Practice*, 53(3), 304–312. <https://doi.org/10.1037/pro0000441>